

25. OKRUGLI STOL O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA: ČETVRT STOLJEĆA KOMISIJE ZA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA I SLOBODU IZRAŽAVANJA

Martina Majdak, Gradska knjižnica „Franjo Marković” Križevci

| Članovi Komisije za slobodan pristup informacijama s članovima IFLA FAIFE

U organizaciji Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja Hrvatskog knjižničarskog društva, 10. prosinca 2025. održan je jubilarni 25. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama. Ovaj se okrugli stol održava neprekidno od 2001. godine, uvijek oko Međunarodnog dana ljudskih prava, 10. prosinca. Ideja skupa bila je već na samim počecima održavanja usmjerena na osvještavanje ključne profesionalne uloge knjižnica u osiguravanju slobodnog pristupa informacijama u demokratskom društvu – kao temelja građanskih prava i intelektualne slobode. Tijekom četvrt stoljeća skupovi su se bavili nizom tema koje odražavaju izazove i promjene u informacijskom okruženju, digitalnoj pismenosti, transparentnosti te etičkim normama struke.

Posebnu dimenziju ovogodišnjoj proslavi dalo je sudjelovanje delegacije IFLA *Advisory Committee on Freedom of Access to Information and Freedom of Expression* (FAIFE) na skupu. Prema izvješću FAIFE-a, na 25. okruglom stolu istaknuta je važnost međunarodne suradnje u području slobodnog pristupa informacijama i obrane intelektualne slobode u knjižničnom kontekstu.

FAIFE, međunarodni savjetodavni odbor koji radi u okviru IFLA-e i koji promiče intelektualnu slobodu te slobodu izražavanja kao temeljne profesionalne vrijednosti knjižničarstva, ovom je prilikom dodatno naglasio potrebu zajedničkog djelovanja knjižnica te knjižničarskih društava u suočavanju s globalnim izazovima – od dezinformacija do digitalnih nejednakosti i pravnih pitanja vezanih uz pristup informacijama.

Pozvana izlaganja na skupu održali su: Jonathan Hernández Pérez (Nacionalno autonomno meksičko sveučilište), predsjednik IFLA FAIFE, *FAIFE: gotovo*

tri desetljeća promicanja intelektualne slobode; Silvija Perić (Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica), predsjednica HKD-ove Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja, *Četvrt stoljeća Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja*; Karolina Andersdotter (Sveučilište Åbo Akademi), *Sloboda izražavanja i privatnost u europskim narodnim knjižnicama*; Ana Barbarić i Ivana Hebrang Grgić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), *Značaj Komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja za visokoškolsko obrazovanje knjižničara i razvoj knjižničarske profesije u Hrvatskoj*.

Panel-rasprava te diskusija sa sudionicima omogućili su kritičku razmjenu mišljenja – od teorijskih pristupa do praktičnih implikacija i iskustava rada u različitim vrstama knjižnica. (Panelistice: Silvija Perić, Edita Bačić, Jasenka Pleško, Damjana Vovk, Ana Barbarić, Karolina Andersdotter, Joseph Hafner; moderatori: Jonathan Hernández Pérez i Annemari Štimac.)

Ovaj okrugli stol potvrdio je da pitanja slobodnog pristupa informacijama i slobode izražavanja nisu samo teorijski koncepti, već praktične i svakodnevne profesionalne zadaće knjižničara. Rasprave su potaknule promišljanje o ulozi knjižnica u zaštiti prava korisnika na pristup informacijama, osnaživanju medijske i informacijske pismenosti, prilagodbi knjižničnih usluga digitalnim izazovima, zagovaranju transparentnosti te demokratskih vrijednosti u informacijskom prostoru.

Posebno je istaknuto da HKD, kroz kontinuitet okruglih stolova Komisije, aktivno pridonosi širenju svijesti o tim temama unutar profesionalne zajednice i šire javnosti uz međunarodno umrežavanje te omogućavanje

razmjene znanja s kolegama iz inozemstva. Skup je potaknuo refleksiju o budućim smjerovima djelovanja Komisije s naglaskom na potrebi kontinuiranog praćenja te reagiranja na promjene u informacijskom okruženju, unapređivanja profesionalnih kompetencija kroz edukaciju i dijalog, promicanja knjižničarskih vrijednosti – slobode informiranja, prava na pristup znanju i intelektualnim slobodama.

| *Programska knjižica 25. Okruglog stola
Komisije za slobodan pristup informacijama
HKD-a*

Ova manifestacija predstavlja ne samo stručnu platformu za razmjenu iskustava, nego i važnu pozornicu za zagovaranje uloge knjižnica u društvu temeljenom na znanju i demokraciji.

